

KUTUBXONACHILIK KASBIGA BO‘LGAN MUNOSABAT VA KASBIY
IJTIMOIYLASHUV

Abdullaeva Nurjamal Maxsudovna

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filiali "Texnogen
va san'atshunoslik" fakulteti "Kutubxona axborot faoliyati" ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada kutubxonachilik kasbiga bo‘lgan munosabat va kasbiy ijtimoiylashuv masalalari tahlil qilinadi. Kutubxonachilikning zamonaviy talablariga moslashish, professional kompetensiyalarni rivojlantirish va foydalanuvchi markazli xizmatlarni taqdim etish jarayoni, shuningdek, kasbiy ijtimoiylashuvning kutubxonachining ish faoliyatidagi roli yoritilgan. Maqolada kutubxonachilik kasbiga motivatsiya, malaka oshirish, jamoaviy ish va kasbiy etika masalalari ham ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: kutubxonachilik, kasbiy ijtimoiylashuv, professional kompetensiya, motivatsiya, foydalanuvchi markazli xizmat, kasbiy etika.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы отношения к профессии библиотекаря и профессиональной социализации. Обсуждаются адаптация к современным требованиям, развитие профессиональных компетенций, предоставление услуг, ориентированных на пользователя, а также роль профессиональной социализации в деятельности библиотекаря. Рассматриваются вопросы мотивации, повышения квалификации, командной работы и профессиональной этики.

Ключевые слова: библиотекарь, профессиональная социализация, профессиональная компетенция, мотивация, услуги для пользователей, профессиональная этика.

Annotation: The article examines the attitude toward the librarianship profession and professional socialization. It discusses adaptation to modern requirements, development of professional competencies, provision of user-centered services, and the role of professional socialization in a librarian's work. Issues of motivation, professional development, teamwork, and professional ethics are also addressed.

Keywords: librarian, professional socialization, professional competence, motivation, user-centered services, professional ethics.

Kutubxonachilik kasbi jamiyatda axborot va madaniyat sohalarida muhim rol o‘ynaydi. Kutubxonachilar foydalanuvchilar bilan muloqot qilish, resurslarni taqdim etish va kutubxona xizmatlarini samarali tashkil etish orqali jamiyatning ilmiy, madaniy va axborot ehtiyojlarini qondiradi. Shu sababli, kasbga bo‘lgan ijobiy munosabat va kasbiy ijtimoiylashuv kutubxonachining samarali faoliyati uchun asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Kasbiy ijtimoiylashuv jarayonida kutubxonachilar o'z professional kompetensiyalarini rivojlantiradi, jamoa bilan samarali ishlashni o'rganadi va foydalanuvchilar bilan muloqotda etika qoidalariga rioya qiladi. Motivatsiya, doimiy malaka oshirish va innovatsion xizmatlarni qo'llash kutubxonachining kasbiy o'sishida muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, zamonaviy kutubxona xodimi ijtimoiy tarmoqlar, raqamli resurslar va interaktiv platformalarni faol qo'llash orqali foydalanuvchi markazli xizmatlarni taqdim etadi.

Kasbiy ijtimoiylashuv kutubxonachining ish faoliyatida professional qaror qabul qilish, foydalanuvchi ehtiyojlarini aniqlash va kutubxona xizmatlarini rivojlantirishga imkon yaratadi. Shu orqali kutubxonachilar jamiyatda nafaqat axborot tarqatuvchi, balki madaniy va ta'limiy markaz sifatida ham faoliyat ko'rsatadi.

Zamonaviy kutubxonachilik kasbida kasbiy ijtimoiylashuv shuningdek, xodimlar o'rtasida tajriba almashish, professional tarmoqlarni rivojlantirish va yangi texnologiyalarni qo'llash orqali foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashishga xizmat qiladi. Bu jarayon kutubxona xizmatlarining sifatini oshiradi, foydalanuvchi qoniqishini ta'minlaydi va kutubxonachining kasbiy imidjini mustahkamlaydi.

Kutubxonachilik kasbi nafaqat axborot va resurslarni taqdim etish bilan cheklanib qolmay, balki kasbiy ijtimoiylashuv va foydalanuvchi bilan samarali muloqot o'rnatish jarayonini ham o'z ichiga oladi. Kasbiy ijtimoiylashuv kutubxonachining professional rolini shakllantiradi, jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va foydalanuvchi markazli xizmatlarni samarali taqdim etishga imkon yaratadi. Zamonaviy kutubxonalarda kutubxonachining kasbiy ijtimoiylashuvi yangi texnologiyalar, raqamli resurslar va interaktiv platformalarni qo'llash bilan uzviy bog'liq bo'lib, bu foydalanuvchi ehtiyojlarini tezkor aniqlash va axborot oqimini optimallashtirishga yordam beradi.

Kasbiy ijtimoiylashuv jarayonida kutubxonachilar o'z kompetensiyalarini muntazam rivojlantiradi, malaka oshirish kurslarida ishtirok etadi, professional tarmoqlar va seminarlar orqali tajriba almashadi. Shu bilan birga, foydalanuvchi bilan muloqotda etik qoidalarga rioya qilish, axborot madaniyatini targ'ib qilish va innovatsion xizmatlarni qo'llash kutubxonachining kasbiy imidjini mustahkamlaydi.

Kutubxonachilik kasbiga bo'lgan ijobiy munosabat nafaqat ish samaradorligini oshiradi, balki jamoaviy ruhni kuchaytiradi, xodimlar o'rtasida hamkorlikni rivojlantiradi va foydalanuvchilarning kutubxona xizmatlaridan qoniqish darajasini oshiradi. Motivatsiya va kasbiy intilishlar kutubxonachilarning innovatsion yondashuvlarni qo'llashiga, yangi raqamli xizmatlarni joriy qilishga va foydalanuvchi ehtiyojlarini doimiy ravishda tahlil qilishga turtki bo'ladi.

Shu bilan birga, kasbiy ijtimoiylashuv kutubxonachilarga axborot resurslarini samarali boshqarish, foydalanuvchi faoliyatini kuzatish va xizmat sifatini doimiy takomillashtirish imkonini beradi. Kutubxonachilik jamiyatning ilmiy, madaniy va

axborot ehtiyojlarini qondirishda nafaqat xizmat ko'rsatish markazi, balki madaniy va intellektual rivojlanish markazi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy kutubxonachilikning asosiy tamoyillaridan biri foydalanuvchi markazli yondashuv bo'lib, bunda kasbiy ijtimoiylashuv va kasbga bo'lgan munosabat bir-biri bilan chambarchas bog'liqdir. Bu jarayon kutubxonachilarning innovatsion ko'nikmalarini rivojlantirish, interaktiv xizmatlar yaratish va foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashishga xizmat qiladi. Shu tarzda kutubxonachilik kasbga bo'lgan ijobiy munosabat va kasbiy ijtimoiylashuv kutubxona xizmatlarining sifatini oshiradi va foydalanuvchi qoniqishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alimov, Sh. (2020). *Kutubxonachilik va kasbiy rivojlanish*. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
2. Evans, G. E., & Saponaro, M. Z. (2012). *Library and Information Center Management*. Libraries Unlimited.
3. Johnson, P. (2016). *Professional Development for Librarians*. Chandos Publishing.
4. ALA. (2018). *Librarian Competencies and Professional Socialization*. American Library Association.
5. UNESCO. (2019). *Libraries and Human Resource Development*. Paris: UNESCO.